

V AJAKIRJANDUSE ALUSPÕHIMÕTTED

5.1. 5Ws & 1H

Levinuim põhimõtte ajakirjanduses on nn **5 Ws** ja **1H** printsiip. See tähendab, et teie teave peaks sisaldama vastuseid järgmisele 5 küsimusele: **kes, mis, miks, millal ja kus** ning ka **kuidas?**

Kui mõni neist küsimustest jääb vastuseta, loetakse teie teave mittetäielikuks.

Seda võib vaadelda omamoodi retseptina, mis sisaldab kõiki koogi või eine valmistamiseks kasutatud koostisosi. Kui mõni koostisosadest on puudu, ei saa kooki teha või on kook poolik ja pooleli.

Väga huvitav ja kasulik ajakiri **Journalistics** illustreerib seda reeglit mugavalt, viidates kolme põrsa loole, mis, ma eeldan, on üldtuntud. Kui ei, siis saate lugeda **seda lühilugu siit** või vaadata kuulsat Walt Disney 8-minutilist **multifilmi siit**.

Idee seisneb selles, et pärast neile küsimustele vastamist on meil kogu oluline teave kõnealuse sündmuse, antud juhul loo kohta.

Seega peaksime alustama küsimusega, **kes osales?** Kolm põrsakest ja Suur Paha Hunt. Niisiis, me juba teame tegelasi ja nende nimesid.

Millal see juhtus? - Terve päeva.

Kus see toimus? - Esialgu õlgmajast väljas, siis pulgamajast väljas ja lõpuks tellismajast väljas.

Seni olid meie vastused üsna napisõnalised ja hõlmasid vaid põhitõdesid.

Aga **mis juhtus?** - See vastus nõuab kogu süžee väljatoomist ja on seetõttu nõudlikum.

Iga siga valmistas maja erinevatest materjalidest (õled, pulgad ja tellised). Hunt ähvardas nende majad üle puhuda ja hävitas esmalt põhu ja seejärel pulgamaja, siga üks ja teine said telliskivimajja põgeneda. Hundil ei õnnestunud kolmandat majja õhku lasta ja ta põles, kui üritas sinna korstna kaudu siseneda.

Miks see kõik juhtus? - Noh, sest Hunt tahtis sigu ära süüa. Kui sead aga oma majja põgenesid ja Hundit mõnitasid, oli too vihane ja püüdis kõik nende majad õhku lasta.

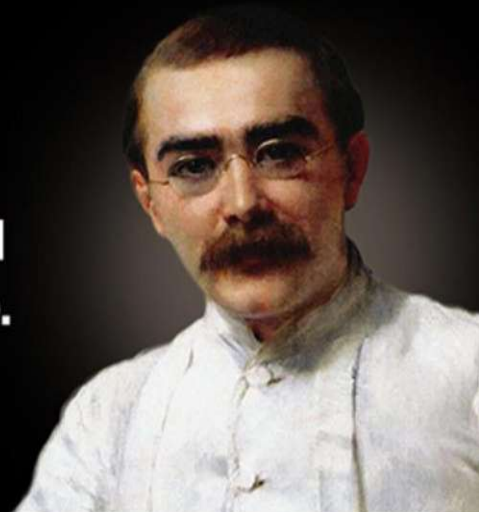
Ja lõpuks, **kuidas see kõik juhtus?** - Põhimõtteliselt olid kaks esimest siga üsna laisad ja hoolimatud ning ehtasid oma majad ilma suurema vaevata ja kehvast materjalist. See võimaldas hundil nende majad õhku lasta. Telliskivimaja oli aga tugev, nii et Hundil ei õnnestunud sedagi õhku lasta ja ta otsustas sinna korstna kaudu siseneda. Aga kolmas siga aimas seda ette, pani potti keeva vett ja hunt põles ära.

Nagu näeme, pakuvad need küsimused mitte ainult olulise teabe hankimiseks vajalikku raamistikku, vaid ka selle teabe edastamise järjekorda.

Kuulus inglise kirjanik Rudyard Kipling, raamatu "Džungliraamat" ja teiste suurteoste autor, tegi isegi väikese armsa luuletuse 5W ja 1H kohta, mis kõlab järgmiselt

I keep **six honest serving men**
(they taught me all i knew);
theirs names are **What and Why and**
When and How and Where and Who.

– *Rudyard Kipling*

See luuletus võib olla kasulik meeldetuletusena, nii et kui kipute mõnda neist kuuest elemendist unustama, aitavad raamid neid meeles pidada.

5.2. PÖÖRATUD PÜRMIID

Nagu mainisin, tuleks alustada põhiteabega sündmuse tegelaste, toimumise aja ja koha kohta ning seejärel jätkata põhjalikumate küsimustega süžee ja selle peategelaste põhjuste või kavatsuste kohta.

Seda saab mugavalt esitada ümberpööratud kolmnurga või **ümberpööratud püramiidi** kujul.

Esimene asi, mida peaksite lugeja/vaatajana nägema või uudiste tootjana esitama, on see kõige olulisem teave - **5Ws** ja **1H..**

Teine asi uudistes on olulised detailid, mis on kõige asjakohasemad. Lõpuks lähete taustainfot või muid üldisi asju andma. Kolmnurk näitab ka, et need hilisemad asjad võtavad statistiliselt kõige rohkem ruumi. Siiski on oluline esmalt adekvaatselt käsitleda põhiküsimusi.

